

Nr 349

Av herr Gansmoe m. fl., om en revision av läroböckerna i ämnet
kristendomskunskap.

I kristendomsundervisningen i våra skolor användes — förutom Den heliga skrift — en mångfald läroböcker i ämnet.

Från de många söndagsskollärare i vårt land, vilka ständigt syssla med frågor kring religionsundervisningen, komma mycket ofta klagomål över den bristande vederhäftighet och objektivitet i ämnet som vardagsskolornas läroböcker i så många fall förete.

Som exempel kunna här nämnas:

Erik Sjöberg: Bibelkunskap för realskolans högstadium och gymnasiets första ring,

Religionshistorisk översikt för första ringen, 4:e uppl. 2:a tryckningen, Almqvist & Wiksell, Stockholm.

Denne författare säger bl. a. sid. 55: »Efter Domarboken har i våra biblar Ruts bok placerats. Den är en novell från efterexilisk tid, vars handling förlagts till domaretiden.» »Esters bok är en novell från efterexilisk tid.» — Sid. 79: »Det fanns tydligen ingen enhetlig tradition om Jesu födelse i den äldsta församlingen. Berättelserna därom hör därför historiskt sett till det mest osäkra i evangelierna. Deras betydelse ligger på det religiösa planet. De vill ge uttryck åt tron, att Jesu födelse betydde, att världens frälsare var kommen». Sid. 104—105: »Apostlarnas upplevelser och den tomma graven bevisar inte att Jesus uppstått. Möjligheten står öppen att förklara apostlarnas erfarenheter som rent subjektiva psykologiska upplevelser, och att graven var tom kan ha berott på någon för oss okänd tillfällighet.» Vidare kan på sidorna 30 och 31 läsas om »profeternas extatiska yra» m. m.

Erik Sjöberg: Kristendomskunskap för realskolan klass 1^a—3^a, 2^a—4^a och motsvarande. Almqvist & Wiksell, Stockholm.

Sid. 181: »Någon tydlig bild av hurudan Jesus var, vad han gjorde och sade, får vi inte genom Paulus brev. En sådan måste hämtas ur evangelierna.» Sid. 190: »Det fanns tydligen ingen enhetlig tradition om Jesu födelse i den äldsta församlingen. Berättelserna därom höra därför historiskt sett till de mest osäkra i evangelierna. Deras betydelse ligger på det 1 — Bihang till riksdagens protokoll 1960. 4 saml. Nr 349—355

religiösa planet. De vill ge uttryck åt tron, att Jesu födelse betydde, att världens frälsare var kommen.» Sid. 207: »Jesu förkunnelse om gudsríkets ankomst hade sin förutsättning i att han ansåg sig själv vara Messias. Enligt Johannesevangeliet har Jesus från början av sin verksamhet öppet framträtt som Guds son och Messias. Enligt synoptikerna har han däremot icke offentligt talat om vem han var. Först så småningom har hans lärjungar förstått, vem han var, och först vid förhöret inför stora rådet har Jesus inför sina motståndare öppet sagt sig vara Messias. Det är inget tvivel om att synoptikernas framställning på denna punkt är den riktigare.» Sid. 214: »Apostlarnas upplevelser och den tomma graven bevisar inte att Jesus uppstått. Möjligheten står öppen att förklara apostlarnas erfarenheter som rent subjektiva psykologiska upplevelser, och att graven var tom kan ha berott på någon för oss okänd tillfällighet.»

Steen, Lindeskog, Sandahl: Kristendom 1, Svenska Bokförlaget — Norstedts, Stockholm (för real- och flickskolan).

Sid. 30: »Till sist förstod han (Jesus) i vilken mening han skulle vara Messias: hans rike skulle inte vara av denna världen.» (Enligt bibeln visste han detta långt tidigare.) Sid. 33: Författarens försök att förklara »besatt-
het» är icke tillfredsställande och till vissa delar helt felaktig.

Gösta Lindeskog: Kristendomsbok för treåriga realskolan. Svenska Bokförlaget/Stockholm, Norstedts. Andra tryckningen.

Sid. 158: »Jesus föddes enligt uppgifterna hos Matteus och Lukas i Betlehem i Judéen, när föräldrarna Josef och Maria — — —.» (Lär bibeln att Josef var far till Jesus?) Sid. 160: »Men Jesus kände sig kallad att bli Messias i rent andlig mening, gudsríkets grundare.» (Bibeln vet inte av att han »kände» sig kallad.) Sid. 166: »Det var blott en liten romarvänlig grupp, som överlämnade honom (Jesus) till Pilatus.» »Att anklaga judarna för att ha korsfäst Messias är sålunda ej riktigt.» (Enligt bibeln var det personer i högt uppsatt ställning inom judarnas eget stora råd som ville döda Jesus, men de ville inte göra det själva.) Sid. 209: »Med vilddjuret, som betecknas av det mystiska talet, åsyftade sålunda Johannes med stor sannolikhet kejsar Nero, vilken inte utan skäl kunde liknas vid ett vilddjur.» (Detta är en grov spekulation utan saklig historisk grund, som inte utan vidare kan påstås.) Sid. 240: Om skilsmässa, »Det gäller att på den vägen rädda en människa och ge henne nya startmöjligheter.» (Vad menar läroboken med nya startmöjligheter?» Nya testamentet känner inga sådana inom äktenskapets form, utom då den ena kontrahenten begått otukt, då är den andra fri till nytt äktenskap, eljest icke.) Sid. 241: Passusen om sexualitet före äktenskapet är icke skriven så att den kan ha sin plats i en lärobok i kristendom.

Karl Lidén: Nya Kristendomsboken Del I. Almqvist & Wiksell, Stockholm.

Sid. 18: »Berättarna vid lägereldarna föreställde sig att Gud visade sig för Abraham och samtalade med honom — — —.» Sid. 39: »Äkta makar inom denna ätt kunde alltid hoppas att något av deras barn skulle bli den Messias, som alla väntade.» (Hur kunde israelen vänta det när alla visste att det var en jungfru som skulle föda Messias?) Sid. 47: »Efter någon tid bar Josef och Maria sin lille son — — —.» (Det står »barnet Jesus»! Vem var enligt bibeln Jesu fader, både andligt och lekamligt?)

De citat som här återgivits äro i en del fall tvetydigheter och i andra fall direkta felaktigheter vilka icke skola ha sin plats under ämnet kunskap i kristendom, då denna s. k. kunskap icke stämmer med ämnets källskrifter.

Exemplen skulle kunna mångfaldigas, och bland de föräldrar, vilka göra sig besväret att taga reda på vad deras barn lära sig i skolan, är förväningen mycket stor över detta förtäckta och systematiska undergrävande av kristen tro.

Det är stor skada att dessa annars så utomordentligt välskrivna läroböcker i kristendom innehålla uppgifter som inte höra hemma inom dessa läroböckers pärmar. Enligt allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 2, 1959, är det ju så att »de kristna värdena omfattas av flertalet av vårt folk, och den kristna livsuppfattningen därför är väl företrädd i utredningarna genom såväl experter som lekmän». Ingen av dessa läroböcker innehåller någon upplysning om bibelns lära i fråga om Jesu gudomliga härkomst. Och då de i skolorna befintliga biblarna inte alltid öppnas i samband med kristendomslektionerna, torde eleverna inte på den, för de »kristna värdena» så väsentliga, punkten få den upplysningen som hör till grundstenarna i begreppet kristendoms kunskap.

Bland de aktioner, som gjorts för att få till stånd en läroboksrevision, må nämnas en skrivelse till kungl. skolöverstyrelsen den 1 nov. 1958 ifrån en stor söndagsskollärarkonferens i Valla i Södermanland.

Kungl. skolöverstyrelsen meddelade i skrivelse av den 12 januari 1959 att synpunkterna skulle underställas läroboksnämndens ämnessakkunniga. Statens läroboksnämnd meddelade den 30 december 1958: »Då läroboksnämnden finner det önskvärt, att nämndens ämnessakkunniga får kännedom om till nämnden inkomna skrivelser, vilka berör vederbörandes ämnesområde, kommer nämnden att till granskarna i kristendoms kunskap översända avskrift av ovan nämnda skrivelse. I övrigt synes det läroboksnämnden att skrivelsen icke bör föranleda någon åtgärd.»

Såvitt nämnda söndagsskolkonferens har sig bekant har ämnessakkunniga icke låtit avhöra sig i ärendet.

Då berörda myndigheter icke synas vilja taga större hänsyn till de

1* — Bihang till riksdagens protokoll 1960. 4 saml. Nr 349—355

100 000-tals föräldrar i vårt land, för vilka i fostrande syfte ämnet kristendom är av så stor betydelse, hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla

1) att en revision av läroböckerna i ämnet kristendoms-kunskap företages under medverkan av experter, vilka avhålla sig ifrån att göra våld på bibelns utsagor,

2) att Luthers lilla katekes i språkligt moderniserad version införes som särskild lärobok i skolans kristendoms-undervisning.

Stockholm den 27 januari 1960

Ove Gansmoe

Hans Nordgren

Carl Eric Hedin

Einar Setterberg
